

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.411.001.07.2017
I/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/17/001 Zapewnienie bezpieczeństwa uczniów podczas zajęć na strzelnicach szkolnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Cezary Paciura – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LRZ/29/2017 z dnia 17 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1 - 2)
Jednostka kontrolowana	Michalicki Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. ks. Bronisława Markiewicza w Miejscu Piastowym, 38-430 Miejsce Piastowe, ul. Markiewicza 25b, zwany dalej Zespołem
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dyrektorem Zespołu (Dyrektorem) od dnia 15 lipca 2014 r. jest ks. mgr Leszek Przybylski. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości¹ działania Zespołu związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom podczas zajęć strzeleckich prowadzonych w pomieszczeniu dydaktycznym służącym do treningu i strzelania z broni pneumatycznej, których energia kinetyczna nie przekracza 17 J w latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 (do czasu zakończenia kontroli).

Uzasadnienie oceny ogólnej

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, sposób organizacji i właściwy nadzór zapewniał bezpieczeństwo uczniom Zespołu podczas prowadzonych w tym pomieszczeniu zajęć strzeleckich, mimo iż w zatwierdzonym przez Dyrektora „Regulaminie strzelnicy sportowej” brakowało zapisu kto odpowiada za szkody powstałe podczas strzelania oraz za ewentualne spowodowanie wypadku.

W okresie objętym kontrolą podczas zajęć strzeleckich nie wydarzyły się wypadki. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niezakończony rejestr wypadków, o którym mowa w § 50 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dopuszczenie obiektów strzelnic szkolnych do użytkowania

Opis stanu faktycznego

1.1. W folderze reklamowym Zespołu podano, iż uczniowie Liceum Ogólnokształcącego mogą odbywać zajęcia „na strzelnicy szkolnej” oraz strzelać „z broni pneumatycznej krótkiej i długiej z trzech postaw”.

O treningu i strzelaniu „z broni sportowej pneumatycznej” napisano także w „Regulaminie strzelnicy sportowej” Zespołu, zwanym dalej Regulaminem.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji¹ bronią jest broń pneumatyczna, czyli urządzenie, które w wyniku działania sprężonego gazu jest zdolne do wystrzelenia pocisku z lufy lub elementu ją zastępującego i przez to zdolne do rażenia celu na odległość, a energia kinetyczna pocisku opuszczającego lufę lub element ją zastępujący przekracza 17 J.

Według art. 46 ustawy o broni i amunicji – broń palna oraz inna broń zdolna do rażenia celów na odległość może być używana w celach szkoleniowych i sportowych na strzelnicach.

Strzelnicą jest obiekt przeznaczony do prowadzenia strzelań szkoleniowych, sportowych, rekreacyjnych i treningów strzeleckich (§ 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 marca 2000 r. w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic²).

(dowód: akta kontroli str. 4 - 15)

Z wyjaśnienia Dyrektora ks. Leszka Przybylskiego wynika, iż „w rozumieniu prawa w szkole nie funkcjonuje strzelnica” i nie strzela się tam z broni pneumatycznej. Informacja podana w folderze i w Regulaminie dotyczy „pomieszczenia dydaktycznego, w którym prowadzone są zajęcia ze strzelectwa pneumatycznego z wykorzystaniem urządzeń strzelających do 17 J”. Wybudowano je sposobem gospodarczym i nie było projektowane przez osoby posiadające specjalistyczne uprawnienia w tym zakresie.”

(dowód: akta kontroli str. 16 - 20, 80 - 86)

1.2. Zespół nie dysponuje decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Krośnie o dopuszczeniu pomieszczenia dydaktycznego do użytkowania.

Dyrektor Leszek Przybylski wyjaśnił, iż Zespół decyzji takiej nie posiada, gdyż treningi i strzelanie prowadzi się w pomieszczeniu dydaktycznym, a do zajęć strzeleckich wykorzystuje się urządzenia pneumatyczne, których energia kinetyczna nie przekracza 17 J.

Pomieszczenie „oficjalnie” otwarto 8 kwietnia 2010 r. i wybudowano je „sposobem gospodarczym” oraz odebrano „na zasadach ogólnych, dotyczących całego gmachu szkolnego.”

(dowód: akta kontroli str. 16 - 20, 80 - 86)

1.3. Zespół dysponuje Regulaminem, w którym określono warunki korzystania z pomieszczenia dydaktycznego (strzelnicy), sposób obchodzenia się z bronią oraz zachowania się osób tam przebywających.

Zatwierdzony przez Dyrektora Regulamin wywieszono w pomieszczeniu dydaktycznym w widocznym miejscu.

W Regulaminie nie określono kto odpowiada za szkody powstałe podczas strzelania oraz spowodowanie wypadku.

(dowód: akta kontroli str. 14 - 15)

NIK zwraca uwagę, iż powszechnie stosowana zawężająca interpretacja przesłanek do wystąpienia o zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, określonych w art. 71 ustawy prawo budowlane, w szczególności w zakresie

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 576 ze zm.

² Dz. U. Nr 18, poz. 234 ze zm.

zmiany warunków pracy i zdrowotnych – w przypadku strzelnic szkolnych jest niewłaściwa i dla zapewnienia właściwych warunków podejmowania takiej działalności w szkołach konieczne jest objęcie takiej zmiany sposobu użytkowania obiektów nadzorem organów administracji architektoniczno-budowlanej.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż treningi i strzelanie z broni pneumatycznej (urządzeń) do 17 J prowadzono w pomieszczeniu dydaktycznym Zespołu. W Regulaminie zatwierdzonym przez Dyrektora Zespołu nie określono kto odpowiada za szkody, powstałe podczas strzelania oraz za ewentualne spowodowanie wypadku.

2. Bezpieczeństwo prowadzonych zajęć i przestrzeganie warunków bezpieczeństwa

Opis stanu
faktycznego

Treningi i strzelanie w pomieszczeniu dydaktycznym prowadzono w ramach innowacji pedagogicznej pn. „Wiadomości o służbach mundurowych” i „Edukacja sportowo – sprawnościowa”.

W ramach tych przedmiotów uczniowie mogli zapoznać się, m.in. z budową i zasadą działania broni i amunicji, przyjmowaniem pozycji strzeleckich i strzelaniem z broni pneumatycznej do 17 J.

Zajęcia strzeleckie uczniowie mogli realizować również w kole strzeleckim Zespołu.

(dowód: akta kontroli str. 6, 21 - 36)

2.2. W okresie objętym kontrolą treningi i strzelanie prowadziło trzech nauczycieli Zespołu. Dwóch z nich odbyło przeszkolenie w zakresie prowadzenia strzelania oraz udzielania pomocy medycznej, o którym mowa w § 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic.

Nauczyciel Robert P. posiadał uprawnienia do prowadzenia strzelania z broni palnej sportowej i pneumatycznej, wydane przez Ligę Obrony Kraju (LOK) oraz patent strzelecki do strzelania z pistoletu i karabinu, wydany przez Polski Związek Strzelectwa Sportowego (PZSS). Posiadał także tytuł instruktora strzelectwa sportowego, certyfikat odbycia przeszkolenia instruktora strzelectwa z zakresu strzelań pneumatycznych i kulowych sportowych oraz z broni centralnego zapłonu kulowej i śrutowej. Dysponował licencją PZSS, uprawniającą do udziału we współzawodnictwie w sporcie strzeleckim w dyscyplinach pistolet, karabin, a także licencją sędziego strzelectwa sportowego klasy trzeciej, o specjalności pistolet, karabin, strzelba, klasyfikacja.

Nauczycieli Wojciech M. posiadał uprawnienia wydane przez LOK do prowadzenia strzelań z broni palnej sportowej i pneumatycznej, natomiast nauczyciel Michał J. uzyskał tytuł instruktora sportu (strzelectwo sportowe) nadany przez Pomorską Akademię Sportu i Turystyki.

(dowód: akta kontroli str. 37 - 42)

2.3. Zajęcia ze strzelania prowadzono w trakcie zajęć dodatkowych w ramach przedmiotu wiedza o służbach mundurowych i edukacja sportowo-sprawnościowa. Obecność uczniów nauczyciele odnotowywali w dzienniku zajęć lekcyjnych.

Zajęcia pozalekcyjne ze strzelania prowadzono w ramach koła strzeleckiego. W opisie działalności koła strzeleckiego³ – podano, iż treningi odbywają się na „strzelnicy” Zespołu z wykorzystaniem „broni pneumatycznej”.

W „Zeszycie ewidencji uczniów uczestniczących w zajęciach strzeleckich kółka strzeleckiego”, nauczyciele odnotowywali datę treningu strzeleckiego, imię i nazwisko ucznia, ilość oddanych strzałów oraz rodzaj broni.

(dowód: akta kontroli str. 21 - 28)

2.4. - 2.5. Dyrektor wyjaśnił, iż uczestnicy zajęć ze strzelectwa są ubezpieczeni na zasadach ogólnych, tak jak inni uczestnicy zajęć dydaktycznych.

Nauczyciele prowadzący strzelanie ubezpieczeni są od odpowiedzialności cywilnej.

(dowód: akta kontroli str. 16 - 20, 80 - 86)

2.6. Pomieszczenie dydaktyczne, w którym prowadzono treningi i strzelanie z broni pneumatycznej (karabinu i pistoletu wiatrówek) do 17 J mieści się na poddaszu trzypiętrowego, murowanego budynku głównego Zespołu. Zabezpieczono je metalowymi drzwiami, zamykanymi na zamek. Na ścianie przy wejściu wywieszono Regulamin (wywieszono go również przy wejściu do pomieszczenia do przechowywania broni pneumatycznej), wykaz telefonów alarmowych z numerami pogotowia, straży pożarnej i policji oraz informację o zakazie palenia. Pomieszczenie wyposażono w apteczkę, dwie gaśnice proszkowe, sztuczne oświetlenie i ogrzewanie.

W pomieszczeniu dydaktycznym uczniowie ćwiczyli strzelanie do tarcz z 10 m z broni pneumatycznej do 17 J. Znajdowało się tam 6 stanowisk strzeleckich (4 zamontowane na stałe oraz 2 z możliwością przesuwania). Stanowiska strzeleckie oddzielono od siebie przegrodami, wyposażono w okulary ochronne, elektroniczne transportery tarcz, za którymi zamontowano śrutochwyty.

Przed stanowiskami strzeleckimi znajdowało się pomieszczenie, w którym przechowywano broń pneumatyczną i śrut. Wejście zabezpieczono drewnianymi drzwiami, zamykanymi na zamek. Broń pneumatyczną o energii kinetycznej do 17 J (kaliber 4,5 mm) przechowywano w dwóch metalowych szafach (13 szt. karabinów wiatrówek⁴ i 6 pistoletów wiatrówek)⁵.

W zamkniętej na kłódkę metalowej szafie, przechowywano 9 pudełek śrutu do broni pneumatycznej⁶. W pomieszczeniu przechowywano też tarcze strzelnicze, 2 butle gazowe ze sprężonym powietrzem oraz 6 styropianowych opakowań do transportu urządzeń pneumatycznych.

(dowód: akta kontroli str. 43 - 53)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób organizacji zajęć strzeleckich, prowadzonych w pomieszczeniu dydaktycznym. Zajęcia strzeleckie prowadzili nauczyciele Zespołu, a uczestników ubezpieczono od nieszczęśliwych wypadków na zasadach ogólnych.

³ www.mzsp.pl/poszkole

⁴ po 3 szt. Anschütz 8001 i Hatsan SAS, 2 szt. Iż Bajkał i 1 szt. Hammerli AR 20

⁵ 4 szt. karabinów wiatrówek Hatsan AT 44 oraz 6 pistoletów wiatrówek (3 Walter CP 99 compact, 2 szt. Tinmaster Acion oraz 1 szt. Feinwerkbau P11)

⁶ śrut H&N Sport, kaliber 4,5 mm do 7,5 J (po 500 szt. w pudełku)

Opis stanu faktycznego

3. Nadzór nad funkcjonowaniem strzelnicy szkolnej

3.1. Dyrektor Zespołu wyjaśnił, iż nadzór nad przebiegiem zajęć strzeleckich sprawowano w ramach rutynowego nadzoru pedagogicznego.

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 przeprowadzono po dwie obserwacje zajęć, realizowanych przez 2 nauczycieli, z czego trzy dotyczyły doskonalenia techniki strzelania z broni pneumatycznej, zaś jedno budowy broni strzeleckiej. W trakcie obserwacji, wicedyrektor Zespołu oceniał cele lekcji, efektywność i jakość nauczania, relacje interpersonalne, a także zastosowane pomoce dydaktyczne. Z arkuszy obserwacji wynika, iż zajęcia prowadzono prawidłowo i nie formułowano żadnych wniosków.

W Zespole przeprowadzano kontrole bezpiecznych i higienicznych warunków obiektów, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷.

(dowód: akta kontroli str. 54 - 60)

3.2. W kontroli ustalono, iż rejestr wypadków uczniów Zespołu prowadzono do 2002 r. W okresie objętym kontrolą pielęgniarka szkolna prowadziła Książkę gabinetu zabiegowego, do której wpisywała dane osobowe ucznia, stwierdzoną dolegliwość oraz rodzaj udzielonej pomocy.

Według oświadczenia Dyrektora, w okresie objętym kontrolą w pomieszczeniu dydaktycznym, w którym prowadzono treningi i strzelanie z wykorzystaniem urządzeń pneumatycznych do 17 J „nie doszło do wypadków uczniów”.

(dowód: akta kontroli str. 68 - 69)

Ustalone nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli jako nieprawidłowość ocenia brak rejestru wypadków uczniów Zespołu w latach szkolnych 2014 – 2017. Wymóg założenia takiego rejestru wynikał z zapisów § 50 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Należało go prowadzić według wzoru określonego w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.

(dowód akta kontroli str. 16 - 20, 80 - 86)

Dyrektor ks. Leszek Przybylski wyjaśnił, iż od 2003 r. pielęgniarka szkolna dokumentowała wszystkie zdarzenia wypadkowe uczniów Zespołu w swojej dokumentacji. W trakcie niniejszej kontroli „przywrócono księgę o nazwie „Rejestr wypadków uczniów”, spełniający wymogi aktualnych w tym zakresie norm prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 16 - 20, 70 - 86)

3.3. Organem prowadzącym Zespół jest Zgromadzenie Świętego Michała Archaniola, zwane dalej Zgromadzeniem. Dyrektor ks. Leszek Przybylski wyjaśnił, iż kontrole bezpieczeństwa uczniów przeprowadzano systematycznie. Przeprowadzał je w jego obecności, przedstawiciel Zarządu – Ekonom Generalny oraz radca do spraw szkolnictwa Zgromadzenia. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

(dowód: akta kontroli str. 16 - 20, 70 - 86)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż sprawowano właściwy nadzór nad zajęciami strzeleckimi, prowadzonymi w pomieszczeniu dydaktycznym. W okresie objętym

⁷ Dz.U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

kontrolą w trakcie zajęć strzeleckich nie wydarzyły się wypadki z udziałem uczniów Zespołu, a stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła braku rejestru wypadków, o którym mowa w § 50 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Trzebownisko, dnia czerwca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor

Kontroler

Wiesław Motyka

Cezary Paciura
gł. specjalista kontroli państwowej